

Ordforklaringer

TNF- α : Tumornekrosefaktor- α . Et cytokin som er involvert i mange ulike prosesser i kroppen, som inflammasjon, differensiering og programmert celledød. TNF- α har også vært detektert i mastceller og er involvert i hyperreaktivitetsresponsen i luftveiene.

T-bet: T-cellespesifikk T-boks transkripsjonsfaktor. Intranukleær transkripsjonsfaktor som man tror har betydning for T-celledifferensiering til Th1- og Th2-celler.

CTLA-4: Cytotoksisk T-celle-antigen 4. En reseptor som uttrykkes hovedsakelig på CD4+ T-celler. Reseptoren har en modulerende effekt på T-celleaktivitet.

HLA-klasse II: Humant leukocyttantigen klasse II. Dette er proteiner som er direkte involvert i T-celleaktivering, ved antigenpresentasjon til T-cellene.

Se oversikt over doktoravhandlinger i seksjonen Oss imellom på side 900

Barneastma og genetik

Ny forskning viser at undergrupper av astma kan knyttes til spesifikke gener involvert i inflammasjonsrespons. Dette er kunnskap som kan bidra til bedre individuell behandling.

Forekomst av astma øker i de fleste vestlige land og er nå den hyppigste årsak til sykehusinnleggelse hos barn. Astma er en inflammatorisk lungesykdom hvor både miljø og arv er av betydning. I avhandlingen *Asthma and allergy in childhood: genetics of the inflammatory reaction* viser Monica Cheng Munthe-Kaas ved Barneavdelingen, Ullevål universitetssykehus hvordan gener involvert i inflammasjonsrespons er assosiert med spesifikke former for astma og allergi hos barn.

– Vi har undersøkt variasjon i genene

Monica Cheng Munthe-Kaas. Foto privat

til proteiner som inngår i T-celleaktivering og differensiering, og i gener som koder for effektorproteiner i inflammasjonsresponsen. De forskjellige genvariantene er assosiert med spesifikke former for astma: TNF- α -genet med ikke-allergisk astma, T-bet-genet med allergisk astma og CTLA-4-genet med atopisk astma, som er astma med høyt serum-IgE. Dette tyder på at forskjellige former for astma til dels kan ha sin egen genetiske disposisjon. HLA-klasse II-gener var derimot spesifikt assosiert med allergi mot bjørk, buret eller katt, sier Munthe-Kaas.

Genanalysene kan være nyttig for å klassifisere ulike undergrupper av astma og bedre behandling og symptomkontroll hos den enkelte pasient. Økt kunnskap om genetik og immunologi kan også bidra til økt forståelse av samspillet mellom arv og miljø i utviklingen av astma.

Munthe-Kaas forsvarte avhandlingen for dr.med.-graden 20.12. 2007.

Anne Forus
anneforu@online.no
Tidsskriftet

Sunt kosthold reduserer risikofaktorer for aterosklerose

Sunnere kosthold og økt fysisk aktivitet kan redusere betennelsesreaksjoner i åreveggen som disponerer for aterosklerose.

Det er et av funnene som Anne Hjelstuen presenterer i sin avhandling *Effect of diet, exercise and statin therapy on markers of atherosclerosis: A study in subjects with sedentary lifestyle and elevated cardiovascular risk*.

Avhandlingen er basert på to kliniske studier av personer med økt risiko for hjerte- og karsykdom. Målet med studiene var å øke innsikten i mekanismene bak aterosklerose og effekten av forebyggende tiltak i ulike risikogrupper.

En kombinasjon av sunnere kosthold og fysisk aktivitet førte til størst reduksjon i betennelsesreaksjoner, men sunt kosthold alene hadde også en positiv effekt. Livsstilsendringene hadde størst effekt når de førte til vektnedgang, men studien tyder på en gunstig effekt også uten endring i vekt.

Hjelstuen fant at statiner bremser

økning i hjertemuskelmassen og utvikling av veggtykkelse i halspulsåren, som begge er markører for aterosklerose. Fluvastatin hadde særlig positiv effekt på hjertemuskelmassen, noe som ikke er blitt vist før.

– Forebyggende behandling med statiner i slike risikogrupper som er omtalt her, er ikke etablert praksis. En stor del friske nordmenn vil ha en liknende risikoprofil, og det er ikke uten videre gitt at medikamentell behandling av store grupper uten sykdom er ønskelig, sier Hjelstuen. Arbeidet er utgått fra Fakultetsdivisjonen Ullevål universitetssykehus.

Hun disputerte for dr.med.-graden 25.1. 2008.

Oda Riska
oda.riska@legeforeningen.no
Tidsskriftet

Tips oss gjerne om doktoravhandlinger på tidsskriftet@legeforeningen.no

www.tidsskriftet.no/doktoravhandlinger